

Quicumque in dissertationis inscriptione plus promittit,
tibi, quam deinde servat, ille ad invidiosam
quendam dignus est,

Atqui hoc de me suscipimus
Ergo etiam concedis.
Proba mihi virorem

ORDINIS MEDICI
IN
ACADEMIA WITTEBERGENSI
H. T. DECANVS
GEORGIUS RVDOLPHVS
BOEHMER

PHIL. ET MED. DOCT. ANAT. ET BOTAN. PROF
PVBL. ORD. PHYSIC. PROVINC

PANEGYRIN MEDICAM

D. MENS. AVGVSTI MDCCLXXVI
HABENDAM

INDICIT

DE OPTIMO MESSIS TEMPORE

PRAEFATVS.

De collectione vegetabilium in genere et pabularium plantarum in specie nuper differuimus, nunc nonnulla de Cerealium messe, rite instituenda, addamus. Propter semina colimus frumentum, horumque et multiplicationem et bonitatem desideramus. Vtrumque non, nisi recte obseruato messis tempore, obinebimus. Si citius et ante perfectam seminum maturitatem messores admittimus, horum plurima glumis arcte nimis adhaerent et a stramine haudquaquam separantur, immo ea, quae excidunt, non farinosa, sed mollia, lactea et imperfecta erunt, nec, si postea exsiccantur, eundem usum praestabunt, quem a perfectis et in illaeso culmo exsiccatis seminibus accipere solemus; messe e contrario nimis diu protracta, in aruis grana perdimus, vacuasque spicas et glumas in horreum deportamus. Quo itaque frumentorum grana et perfecta, et copiosam acquiramus, iusto tempore falcem immittere debemus. Pro vario autem tempore, non tantum diuersa frumentorum genera nunc tardius, nunc citius maturitatem adipiscuntur, sed etiam, vt de foenifecio constat, ex aeris temperie, solique bonitate, et inprimis secundum sationem, vere vel autumno institutam, messis et protrahitur, et acceleratur; hinc certam messis diem constituere, nullo modo possumus; potius ad ipsas plantas debemus attendere et ex illis signa colligere, quo tempore culmi, sine detrimento granorum, sint dissecandi. Signa autem vel ex culmo, vel ex spica ipsisque granis desumere solemus. Ad culmum praecipue attendere voluit Cl. LECHE,*) monuitque frumentum, antequam penitus sicca fuerint semina, et quando culmi pars, spicae propior, vngue aut digito explorata, durior reperiatur, colligendum esse, ea de causa, quia tunc canales, qui antea humores ad nutrienda grana ex radice adduxerunt, quoad maximam partem, immo omnes coaliti, et ad

2

*) Vid. *Schweid. Acad. Abhandl.* Vol. 26. p. 163 sqq.

fuscipiendos mouendosque succos inepti existunt, ideoque et grana amplius nutriri, nullo modo possint. Etsi etiam eo tempore semina molli adhuc et lactea quasi consistentia scarent, eadem tamen, demesso frumento, commode siccare posse, contendit. Verum et fallax, et agricolis damnosum videtur hoc consilium. Saepe enim accidit, vt ex intensiori aeris calore et siccitate intra paucos dies culmus viridem colorem perdat, et stramineum e contrario accipiat, et simul siccior duriorque fiat, seminibus nondum ad convenientem maturitatem perductis. Accedit, quod non tantum per latera caulis, sed etiam per medullam ascendant succi, et semina praecipue ex medulla nutrimentum capiant; hinc finito exteriori transitu, interior adhuc superesse, et inde granis maior perfectio accedere poterit. Immatura autem grana, dissectis culmis, nunquam eam perfectionem consequi poterunt, quam obtinere solent, si diutius intactum culmum occupassent. Exsiccantur quidem, sine iactura transportantur, et commode asseruantur, attamen corrugantur, iusto volumine destituuntur, et si eadem vel mola confringimus, farinae, vel si serimus, germinationis defectum experimur.

Ne itaque culmus spem nostram fallat, potius cum aliis Oeconomis*) spicas inspiciamus, et grana ipsa consideremus, antequam messem incipiamus. Semen, ex quo maturam segetem cognoscimus, debet nec siccitate cortice lacteam, sed potius farinosam materiem continere, nec eam adhuc mollitiem habere, vt digitis facile comprimatur, eiusmodi potius duritiem ostendere, vt dentibus commode ac sine compressione diffringi possit. Praeterea seminum quoque inuolucra disquiramus, et si eadem firmius adhuc inter se cohaerent, et semina, nonnisi frictione et aliqua vi adhibita, glumas relinquunt, falcem admittere nondum debemus; perfecte enim maturum semen sponte et facile domicilium

*) Inprimis huc spectat et applausum meretur consiliura, quod legimus in *den Berlinischen Beyträgen*, 2 Band p. 39.

cilium deserit, quamdiu autem inter vtrumque aliquis, etsi leuior, nexus locum habet, tamdiu etiam alibilem succum ad semen transire, illudque maiorem perfectionem capere posse, probabili coniectura affirmamus. Frumentorum vero quaelibet spica copiosa continet semina, eademque non simul omnia, sed successiue ad maturitatem perueniunt. In aliis plantis, quae spicatum florent, inferiores flores primum erumpunt, horumque semina citius longe, quam superiorum florum fructus perficiuntur. In graminibus plurimis, in primis cerealibus contrarium obseruatur. Quae superiorem spicae locum occupant grana primum, postea in medio posita, et demum inferiora exsiccantur et maturescunt. Quo plura itaque, et quo magis inferiora etiam spicae semina duritiem acquisiuerunt, nexumque cum thalamo, siue glumarum fundo amiserunt, eo tutius et fructuosius messem instituimus. Nonne autem, collectione cerealium tam diu protrahata, seminibusque ad hunc maturitatis terminum conseruatis, insignem iacturam patimur, et, falce postea, quocumque demum modo formata et applicata, ingens granorum copia prius ex glumis decidit, antequam spicae in horreum transferri possunt? Negandum hoc quidem non est; attamen certius lucrum obtinebit paterfamilias, si pauciora, maiora omni-que ex parte perfecta, quam si copiosiora, minora et imperfecta semina colligere, et in varium usum conuertere poterit. Dum vero hoc affirmamus, lubenter etiam concedimus, messem nimis diu protrahatam, ingens damnum adferre debere; si enim tam diu expectare vellemus, usque dum omnium culmorum spicae, harumque grana omnia ad eundem perfectionis et maturitatis gradum peruenerint, semina facile omnia perdere, et nil, nisi stramen vacuasque glumas transportare possemus. Ad maiorem itaque perfectiorum seminum copiam respiciendum, et inde messis definienda erit.

Multi vero sunt, quae messis tempora concernunt, eandemque

demque ex recepta consuetudine, vel necessitate mutant et definiunt. Si leuiori opera, suspensa quasi manu, et minori messoria falce, *Sichel*, frumentum secatur, messis commode retardatur, si vero cum impetu et maiori instrumento, quod falcem foenariam, *die Sense*, dicere solemus, metuntur segetes, festinare debemus; posteriori enim modo maior vis culmo inferitur, et hinc grana facilius longe et copiosius decidunt. Metendi tempus porro variat, prout resectum frumentum vel statim domum transportamus, vel, quo perfecte exsiccetur, in aruis adhuc relinquimus. Prior consuetudo, quae et optima nobis videtur, perfectam praesupponit seminum maturitatem, antequam messorum accedant; alias enim eadem in frumentariis facile mucorem contrahere, alioque modo corruptionem admittere deberent. Tandem quoque ex ipsorum frumentorum differentia messis tempora mutantur. Hordeum inprimis exempli loco commemoremus. Huius sectio institui omnino debet, antequam semina ad siccitatem et perfectam maturitatem peruenerunt. Ultimo enim, quo ad maturitatem tendit, tempore vel ex nimio calore, vel accedente vehementiori vento ingens facile damnum experimur, dum inde culmus, praecipue sub spica laeditur, frangitur, ipsaque spica separatur, nudo remanente calamo. Debemus itaque falcem citius et eo iam tempore admittere, quo spica ad flauedinem tendit et semina maturare incipiunt, licet eadem, aruo postea exposita, illa facile vitia contrahant, quae superius commemorauimus.

Possemus quoque de minus usitatis frumentorum speciebus, Tritico, Spelta dicto, Panico sanguinali, Zea et aliis, porro de Fagopyro, Piso, Vicia aliisque, quae ad cerealia referri solent, speciatim disserere, verum vel ex adductis facile adparebit, ubique ad vegetationem respiciendum et secundum huius diuersitatem frumentorum quoque messem instituendam esse.

Transamus nunc ad commendationem

Nobi-

 Nobilissimi Doctissimique Candidati
A DOLPHI THEODORI EGGERS
 Strelitio Mecklenburgici

Qui Ipse Vitam suam, hucusque in praeclaris studiis laudabiliter actam, modeste exponet.

Ego, ADOLPHVS THEODORVS EGGERS, natus sum Neo-Strelitzii die XXVI. Mens. Ianuarii A. R. S. MDCCIL. Pater mihi contigit IOANNES CHRISTOPHORVS EGGERS, Consul regens et Pharmacopola Aulae Neo-Strelitzensis, Mater vero CHARLOTTA CHRISTIANA GLEIMIA, quam mihi praematura mors nimis cito eripuit. Prima fundamenta tam in doctrinis religionis nostrae christianae, quam in litteris humanioribus in ciuitate patria posui et praeceptores habui primo Dn. GRANTZOW, Scholae Cantorem, illoque mortuo Dn. HEINATZ tunc reuer. Ministerii Candidatum et nunc Francofurti ad Viadrum Professorem celeberrimum. Patriam postea scholam cum Palaco-Strelitzensi commutaui et ibidem solida, fideli et indefessa informatione Dni Rectoris BVCHHOLZII usus fui. Anno aetatis meae decimo quinto patriam iterum domum, simulque pharmaceuticam officinam intraui et Optimi Patris consilio ac exemplo permotus pharmaciam didici, eamque eo studiosus colui, quo magis illam Medico profuturam esse, cognoui. Anno 1770 Hamburgum petii et a Cl. CROPPIO, Medicinae Doctore Celeberrimo liberaliter exceptus, non modo Eius sub moderamine studium pharmaceuticum et chemicum continuaui, sed etiam in Osteologia Dn. SIEVERTS, et in Botanica Doct. MÜLLERVM praeceptores habui; praeterea Theatrum anatomicum frequentavi et selectam Bibliothecam, nec non Gazophylacium rerum naturalium Cl. D. CROPPII in proprios usus conuertere studui. Cum autem animus addiscendae vniuersae artis medicae cupiditate flagraret, A. 1773. Goettingam migraui et Clarissimorum Professorum Praelectionibus interfui. In Logica FEDERVM, in Anatomia, Physiologia et Arte obstetricia WISBERGIVM, in Botanica, Materia Medica et morbis infantili aetati propriis MYRRAY, in
Patho-

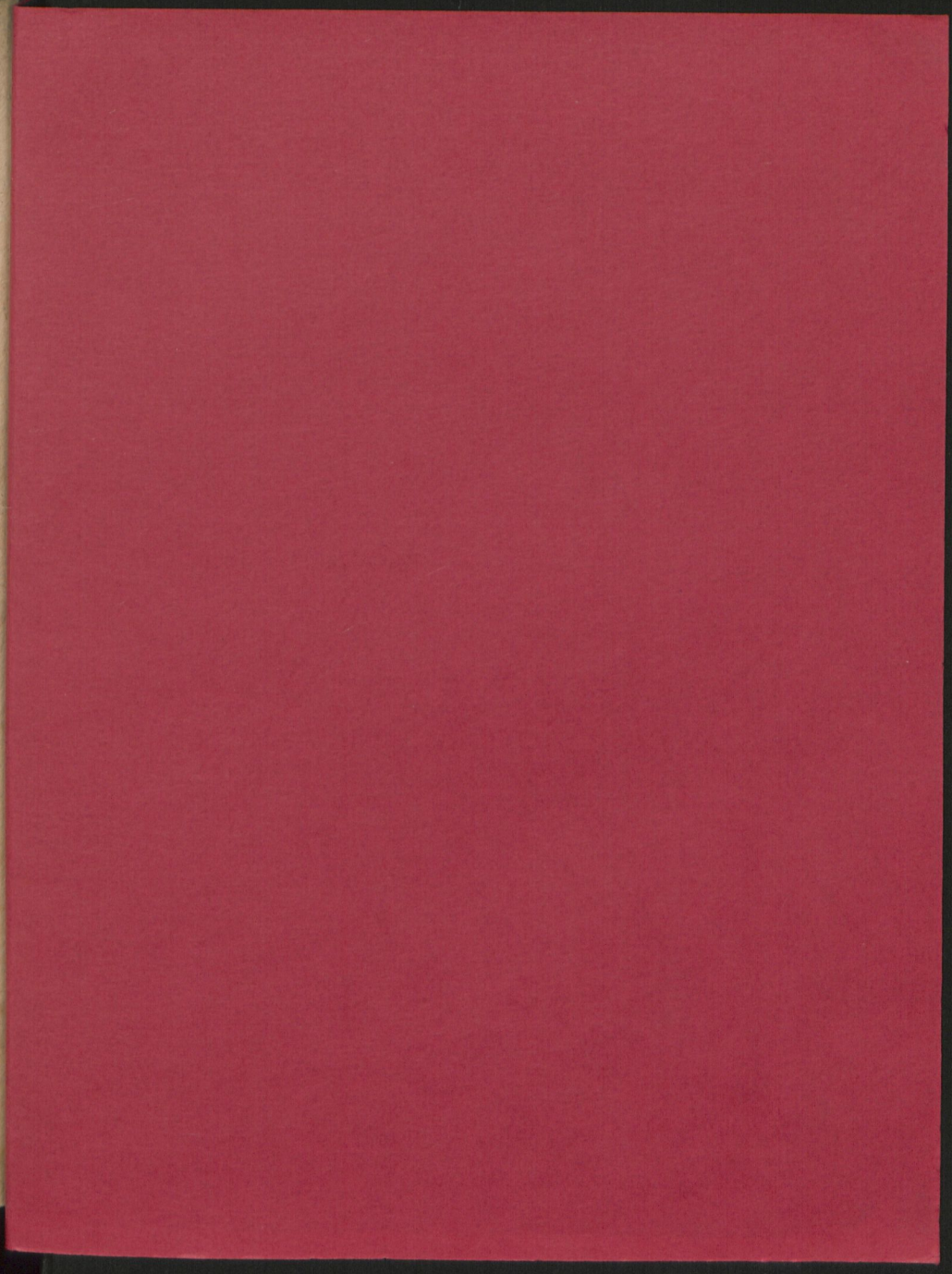
Pathologia generali ac speciali, ut et historia Medicinae litteraria BALDINGERVM, in Historia naturali et in Chemia ERKLEBIVM, EVNDEM que ac HOLLMANNVM in Physica experimentalis Duces habui. Ab Excell. RICHTERO, Cuius in Aedibus domicilium habui, Therapiae specialis et Chirurgiae praecepta accepi, et operationum chirurgicarum, quas copiose optimo cum eventu instituit, spectator et admirator fui; artem quoque oculorum morbis medendi ab Eodem priuatissime didici. Formulas praescribendi methodum a Cl. STROHMEIERO accepi, qui etiam aegrotos, ipsius curae commissos, visendi occasionem dedit uberrimam. A. 1775 Argentoratensem Academiam visitavi, et Chemiam SPIELMANNO, ac Chirurgiam LOBSTEINIO Duce repeti, sectionem Cadaverum et operationes chirurgicas ipse institui, ab laudato Prof. LOBSTEINIO singulariter adiutus; praeterea quoque, praesente EHRMANNO Nosocomia frequentavi, et a ROEDERERO non solum artis Obstetriciae praecepta accepi, sed et sub Eius manu ductione eandem ipsemet exercui. Dein etiam Berolinum adii, eo consilio, ut in Anatome ac Chirurgia practica adhuc proficerem, artemque medicam ulterius perficerem et exercerem.

Tandem ad hanc Musarum sedem accessit, et a Facultate Medica modeste petiit, ut ad consueta examina admitteretur, probatusque Doctoris Gradum egregia dedit specimina, quapropter et nostra arte profectuum egregia dedit specimina, quapropter etiam supremi in hoc genere documentis, Disputationis inauguralis, de *Laesionibus Capitis*, habendae, Ipsi facta est copia, quam totam Auctor conscripsit, et sub Praesidio Viri Illustris atque Experientissimi D. DAN. WILH. TRILLERI, *Consilarii Aulici, Medicinae Prof. Primarii, cetera, Fautoris et Collegae nostri honoratissimi* d. Mens. Augusti ventilabit. Ad quem solemnem Actum RECTOREM ACADEMIAE MAGNIFICVM, *Perillustres Liberos Barones, Academiae Proceres, Fautores et Cives* pro officii nostri ratione humanissime invitamus. P. P. Dominica XI. p. Fest. Trinitatis MDCCLXXVI.

WITTEBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRIST. DÜRRII ACAD. A TYPIS.

W
t
t
z
z
c
r
n
t
s
n
r
f
f
Ar
or
ar
3
2

Farbkarte #13

B.I.G.

MEDICI
TEBERGENSI
ANVS
VDOLPHVS
MER
AT. ET BOTAN. PROF
SIC. PROVINC
MEDICAM
STI MDCCLXXVI
D A M
I T
SIS TEMPORE
TVS.

